

Závodský, Artur

Obrazové přílohy

In: Závodský, Artur. *Nad prózou Vojtěcha Martínka*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960, pp.

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/119147>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

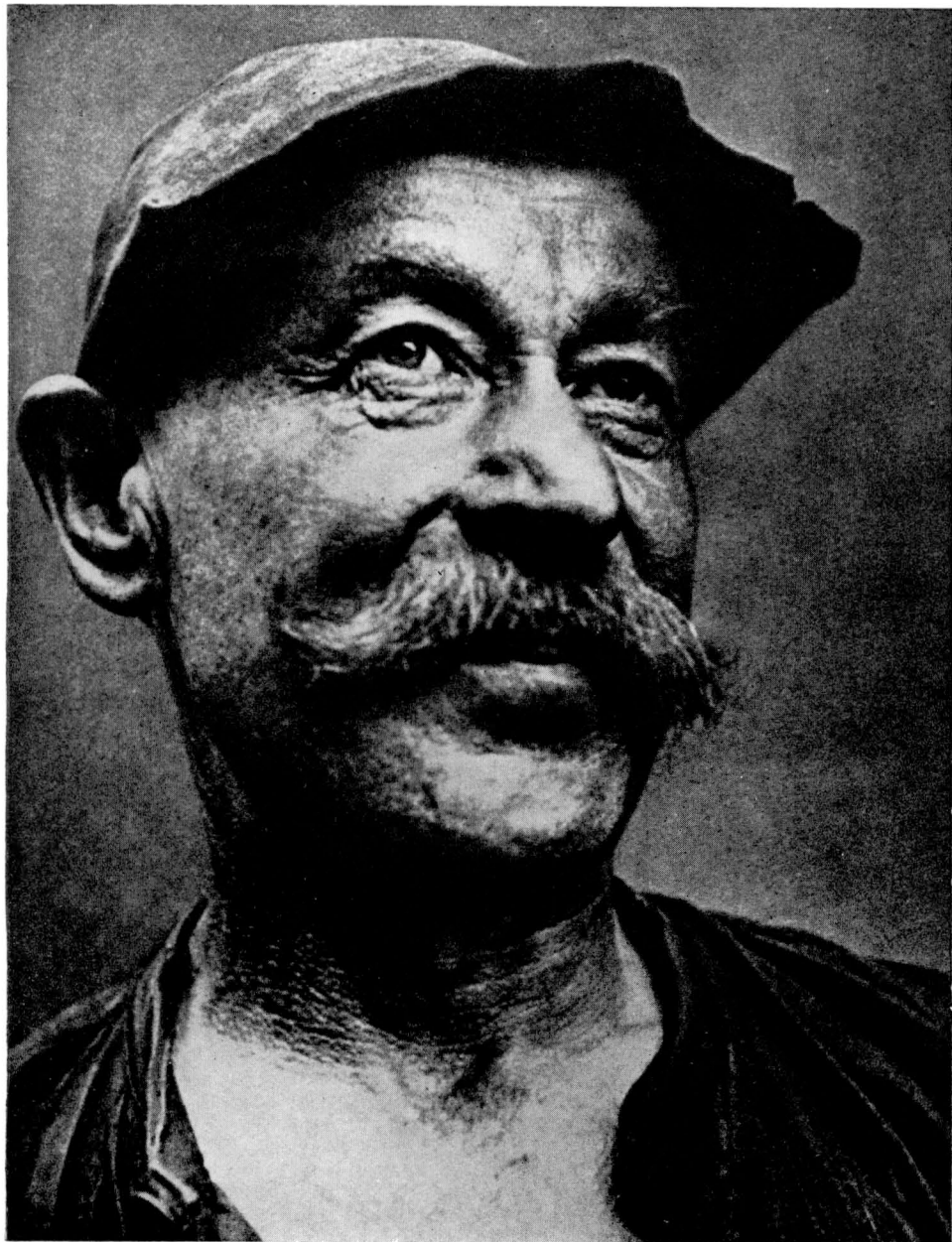
Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

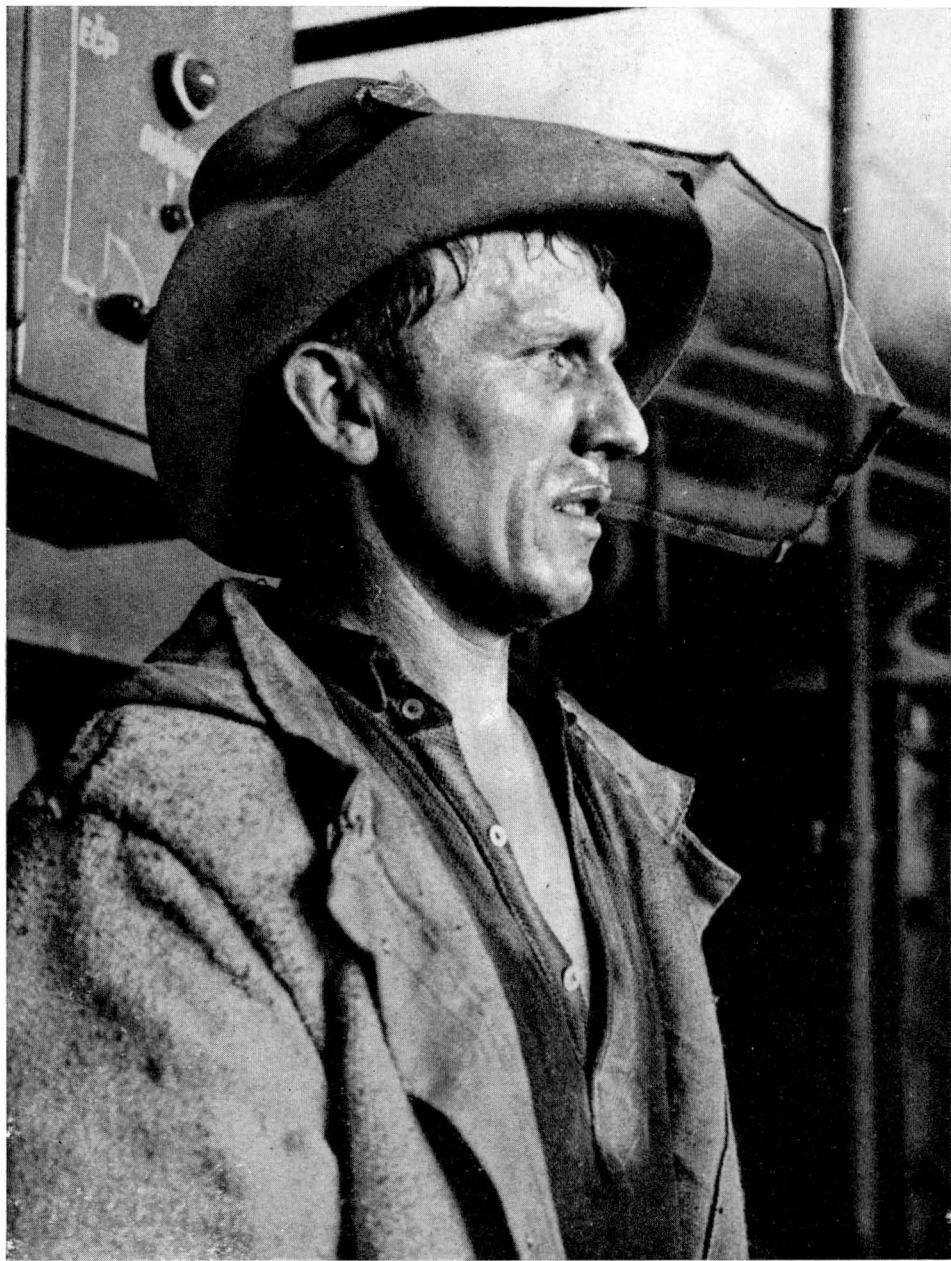
SEZNAM VYOBRAZENÍ

1. Brušperk (celkový pohled) — rodiště V. Martínka
2. Spisovatelův rodný dům v Brušperku č. 136
3. Spisovatelova matka r. 1937 (zemřela r. 1940 v 87 letech)
4. Vojtěch Martínek r. 1905
5. Vojtěch Martínek asi r. 1911
6. Frenštát pod Radhoštěm z Dolní věže
7. Stará sušárna u Střelnice ve Frenštátě p. R. (v přízemním domku bydlíval mladý Martínek o prázdninách u švagra Hambálka)
8. Vojtěch Martínek r. 1927
9. Faksimile spisovatelova rukopisu (začátek románu Jakub Oberva)
10. Faksimile spisovatelova rukopisu (začátek románu Plameny)
11. Faksimile spisovatelova rukopisu (začátek 25. kapitoly románu Země duntí)
12. Ostrava. Pohled ze Slezské Ostravy. Okolo r. 1880
13. Ostrava — hlavní náměstí. Pohled r. 1910
14. Vítkovické železárný r. 1896
15. Vítkovické železárný v noci
16. Vylévání strusky
17. Typ hutníka
18. Tavič u vysoké pece
19. Ferdiš Duša, Pohled na Ostravu (uhel, 1931)
20. Ferdiš Duša, Vítkovice (olej)
21. Ferdiš Duša, Ze šichty (dřevoryt)
22. Hornická kolonie
23. Horníci (foto z r. 1909)
24. Valentin Držkovic. Studie k Haldám (kresba tužkou, 1927)
25. Valentin Držkovic, Na haldě (olej, 1929)
26. Vojtěch Martínek r. 1937
27. Faksimile spisovatelova rukopisu (začátek románu Stavý rachotí)
28. Vojtěch Martínek r. 1947
29. Faksimile spisovatelova rukopisu z r. 1956 (část dopisu)
30. Vojtěch Martínek r. 1957
31. Vojtěch Martínek čte dětem (1957)
r. 1957
32. Vojtěch Martínek s ak. malířem Ferdišem Dušou (ve spisovatelově zahradě
r. 1957)

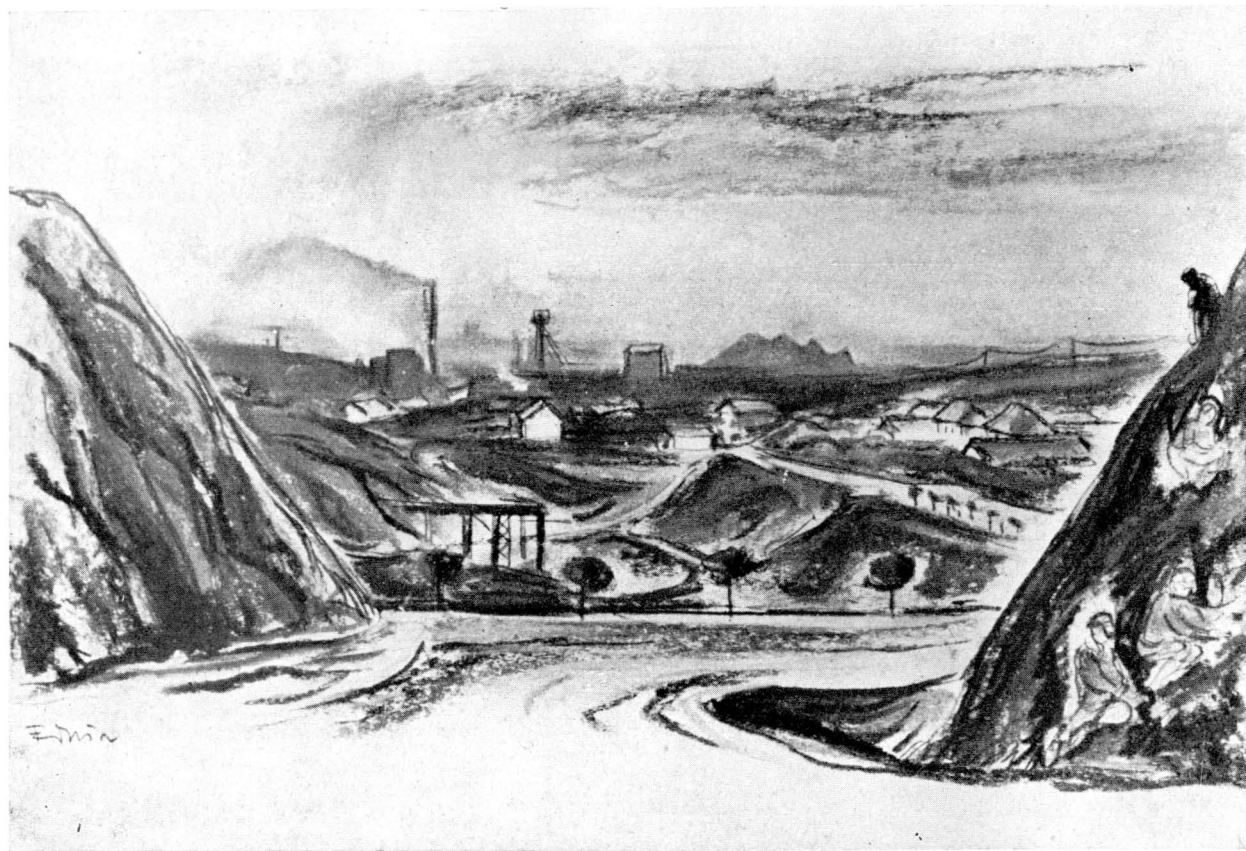
Fotografie zapůjčili: ČTK v Ostravě, ak. malíř V. Držkovic, dr. R. Janda, O. Martínková, Městské muzeum v Ostravě, Jan Rohel.

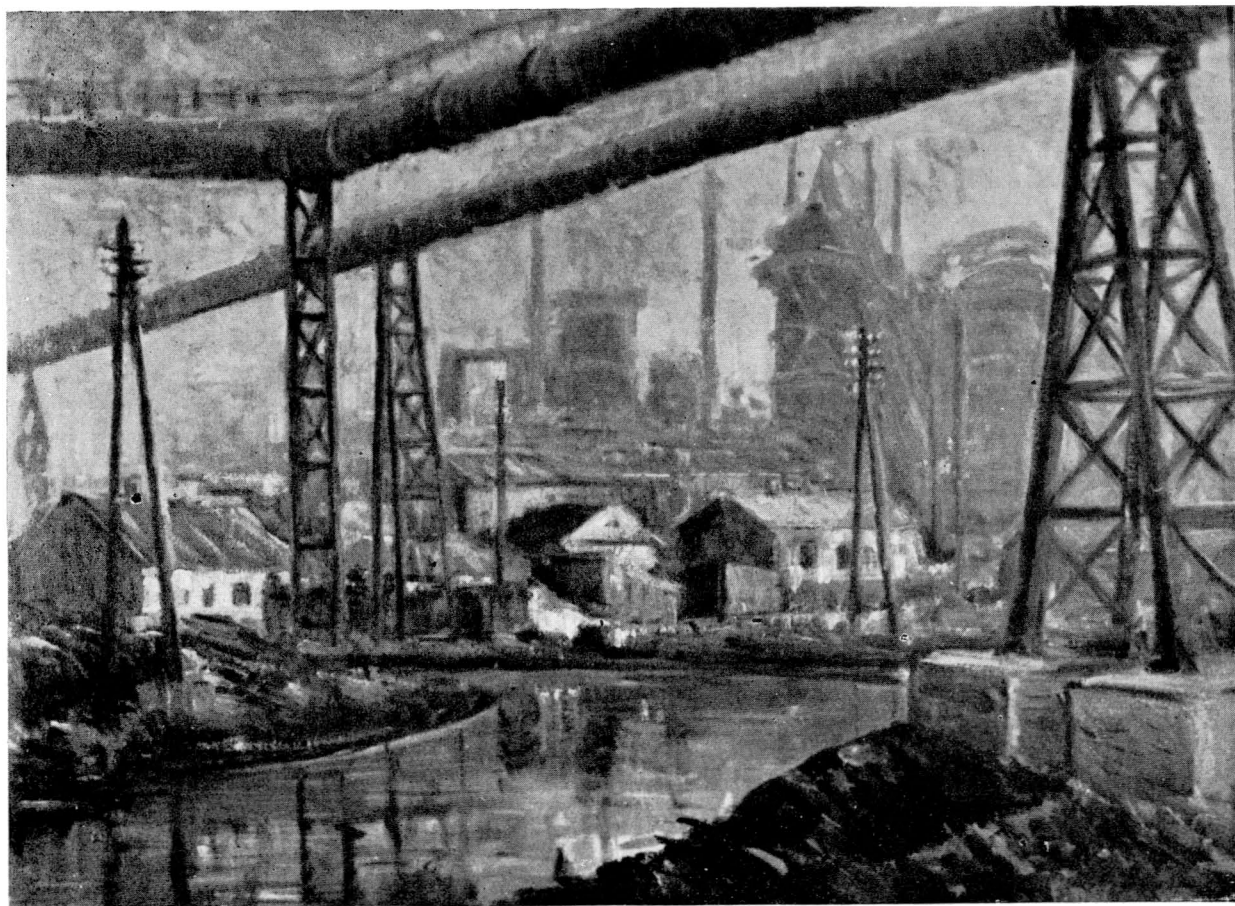
Typ hutníka

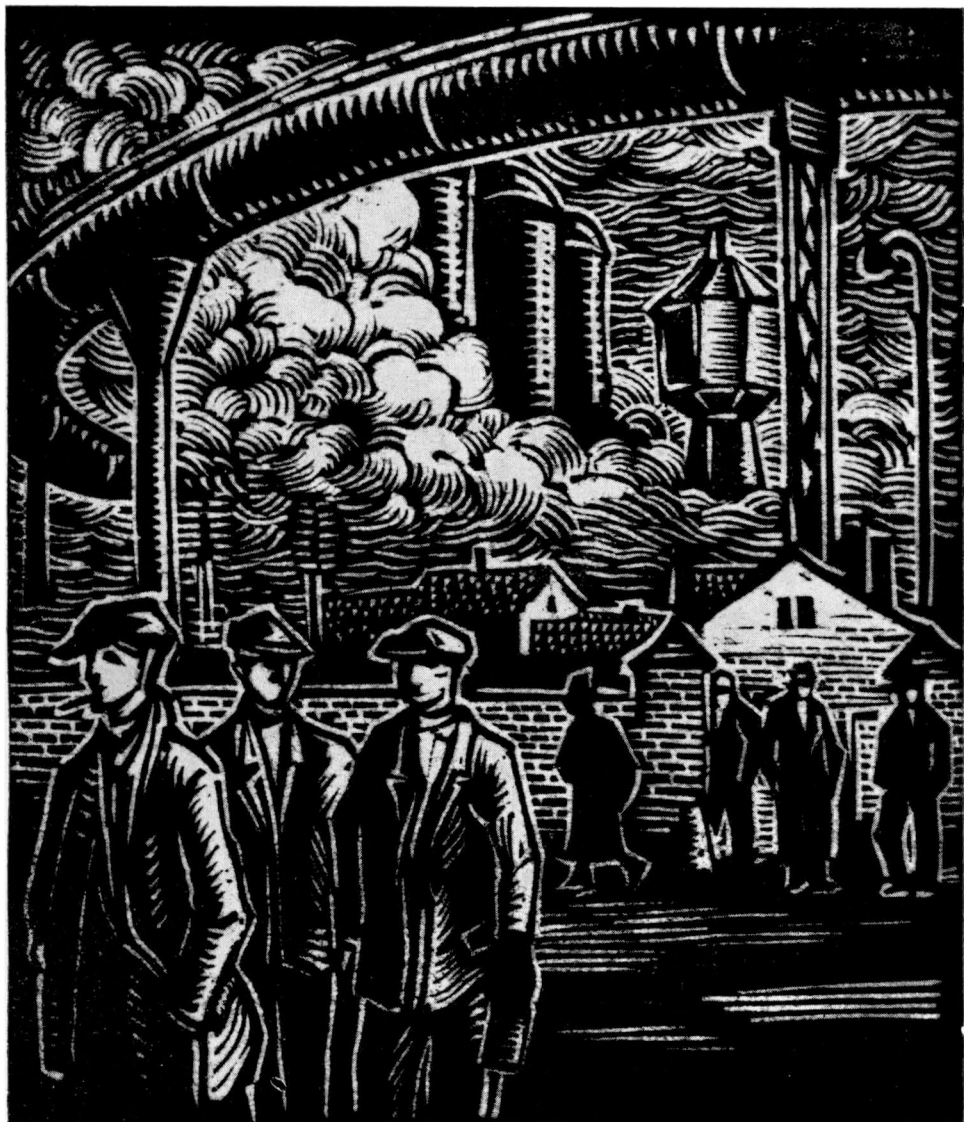
Tavič u vysoké pece

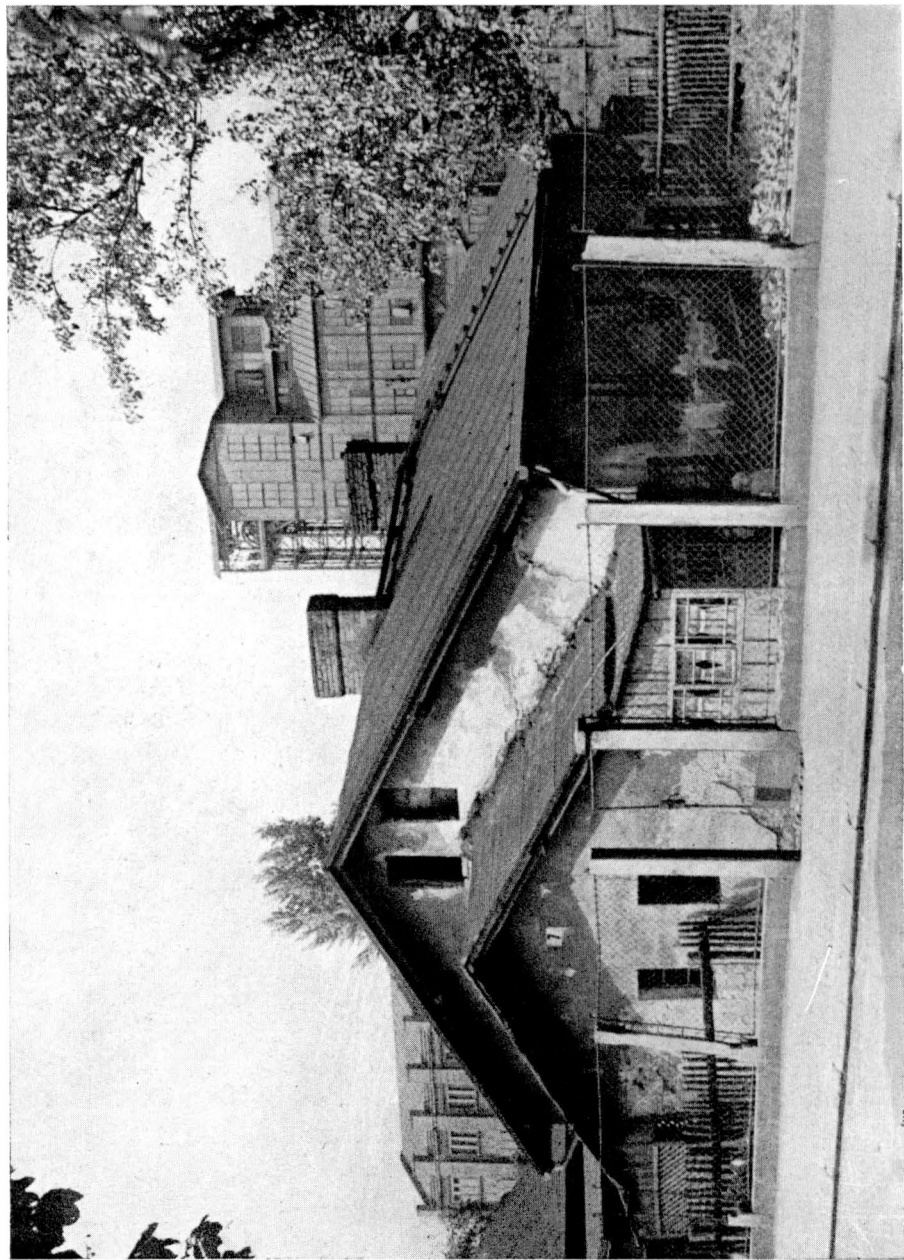
Ferdiš Duša, Pohled na Ostravu (uhel, 1931)

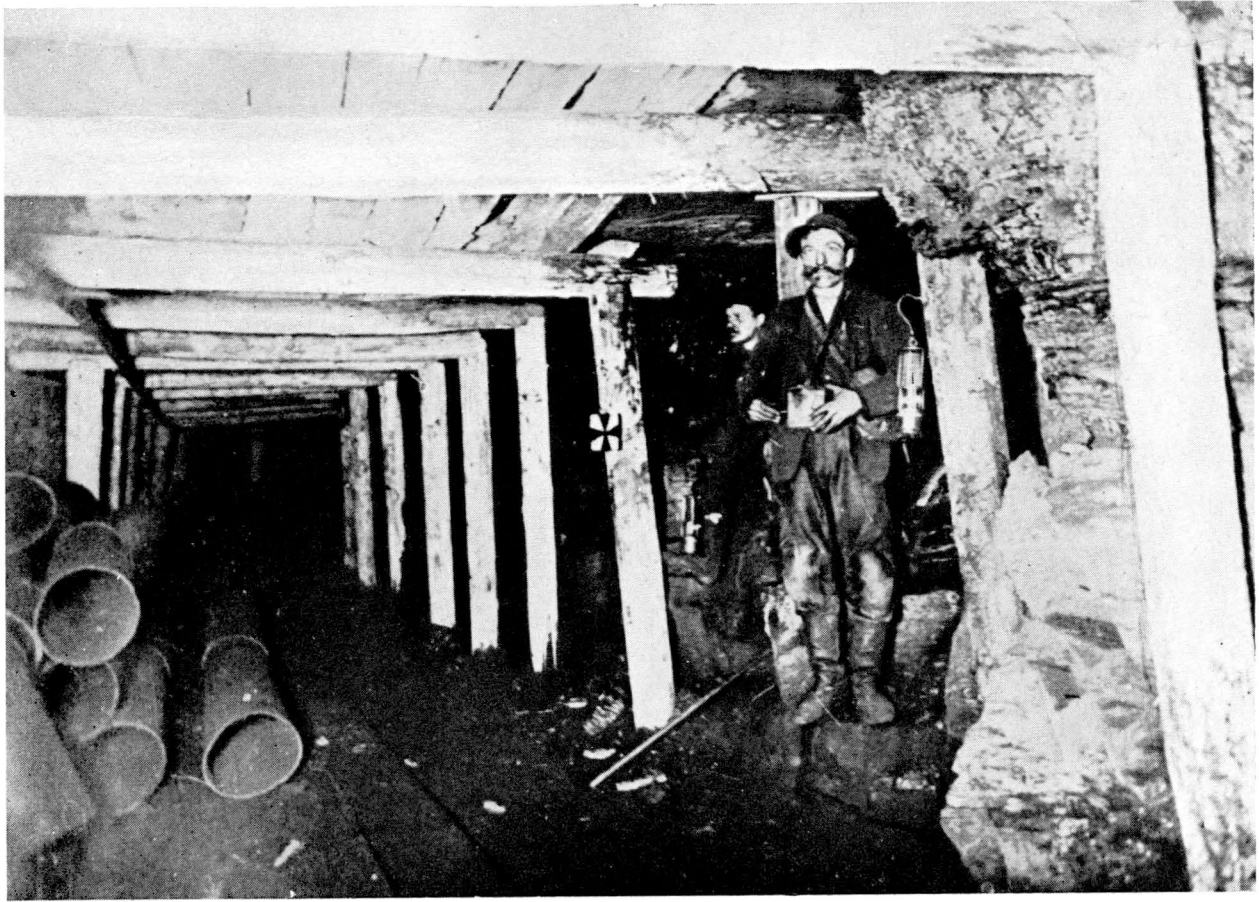
Ferdinand Duša, Vítkovice (olej)

Ferdiš Duša, Ze šichty (dřevoryt)

Hornická kolonie

Horníci (foto z r. 1909)

Valentin Držkovic, Studie k Haldám (kresba tužkou, 1927)

Valentin Držkovice, Na haldě (olej, 1929)

Vojtěch Mátl r. 1937

1.

Nic na té krajině není vzrušujícího, ani mocné hory, ani prouklivé řeky.

Domky se seskupily do nížiny a na kopčičky, puky poblíž úhorů a stádní, říka vlny
pod stáhy mavení šlouchá.

Barvají rozlehle pustobádná seton oblohu a jeho červeně (trocha ošidrad šedivým)
prosvlává abnormální pozdrav nad ^{hřístavní} ~~rod~~ chalupy.

Co je jiného, staroba ně soukmenitá městečko, než ubíšenou zátokou, v níž život zpožil
tempo: "Nablačených Tomků", zpočátku lidových stěhů bje do poblíž hlubiny a jednoduchý
rytmus: to potvrdí práni soukmenitá hlomazí za vojny slavy, žebáci na trockách staré pýly.

Jedá pohled se rozptýlila na domky i koničky - a přiče se slévají v jedinou abnormální
halenu, jakon nosí chudí lidé. Svůj život se vyrobil v samé drobné okružce - a přiče
z nich skládá jediné jezero o stejné teplotě a stejné ponoru.

Bellane, z běhících časů přečený sem do moravského Rosta, mezi Dvru a Běhanou,
po omračení stěh a osmdesát letěch! Kdyby to zde, kde za městečkem, svítla divná světla
a bylo špíd potmě hlasy? Kdyby to zde, kde živobytými ubítkami propíjštěkí apr-
oi a vyplánil se, slabo-li se ně tajemství tělem?

Sakonný zhravený mír + 4 zaručí z svého osamocení. Rijnové stuka je paprčný rozjetá
- přehnal se přes své domky, zahrady, končky poblíž vltivým splavenem a nechala po sobě
střídavý pohled. A pod ním trčel pole zhratila syrovou barvu a ^{oxygen} ~~sedla~~ se země byse
jíd na ubíšenou jektí.

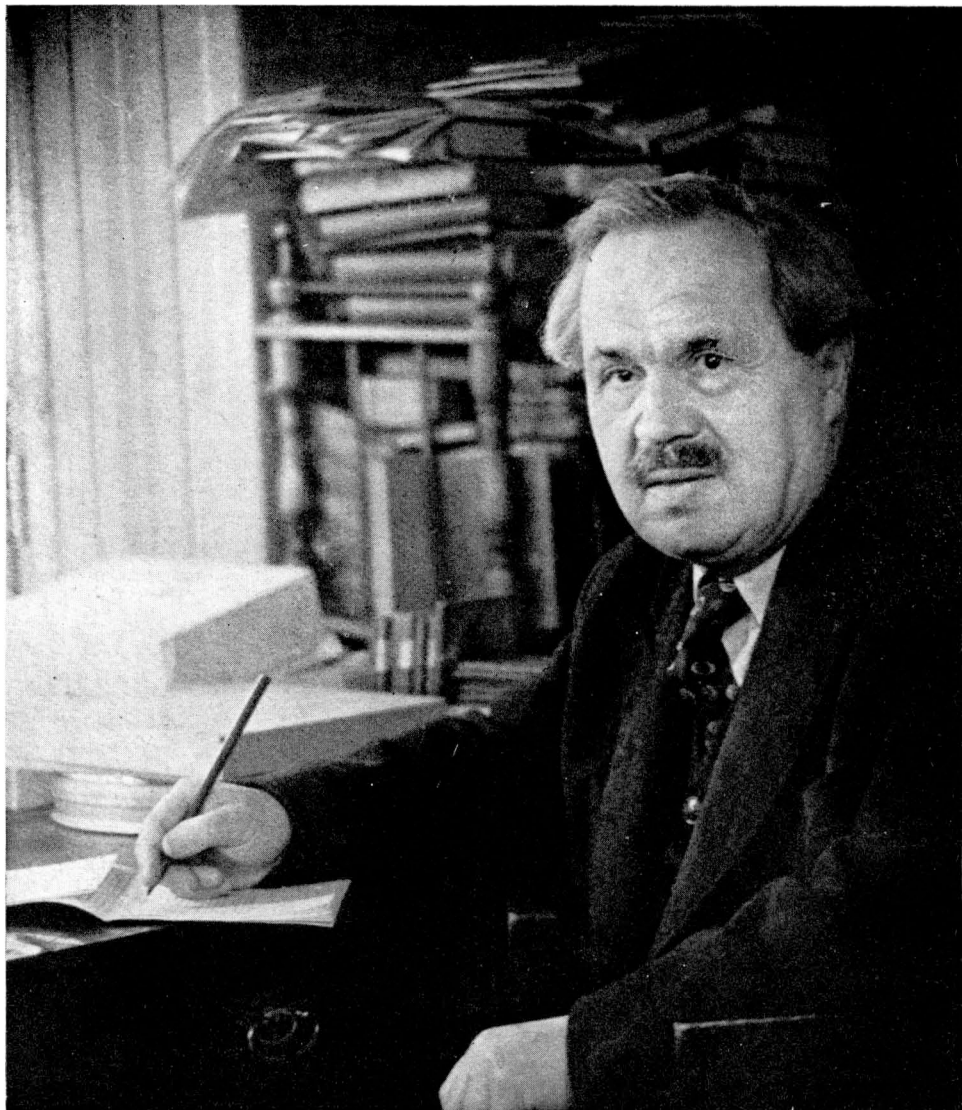
Teď to všechno sdykivý náme, jako stvořený pro takové milování a teply úsměv? Kde

Vojtěch Martínek r. 1947

za války, aby mohla vyjít za německé
censury (přidána jsou rovněž nová po-
hádka). Podobně jako jsem je jsem pohádky
psal s velkou zálibou, ale ovšem jsou
to pohádky umělé, volně obměny pohádk.
námětů z rozmanitých krajů evropských.
Srovnávaní pohádek a jejich původů
i obměny mi velmi zájímalo.

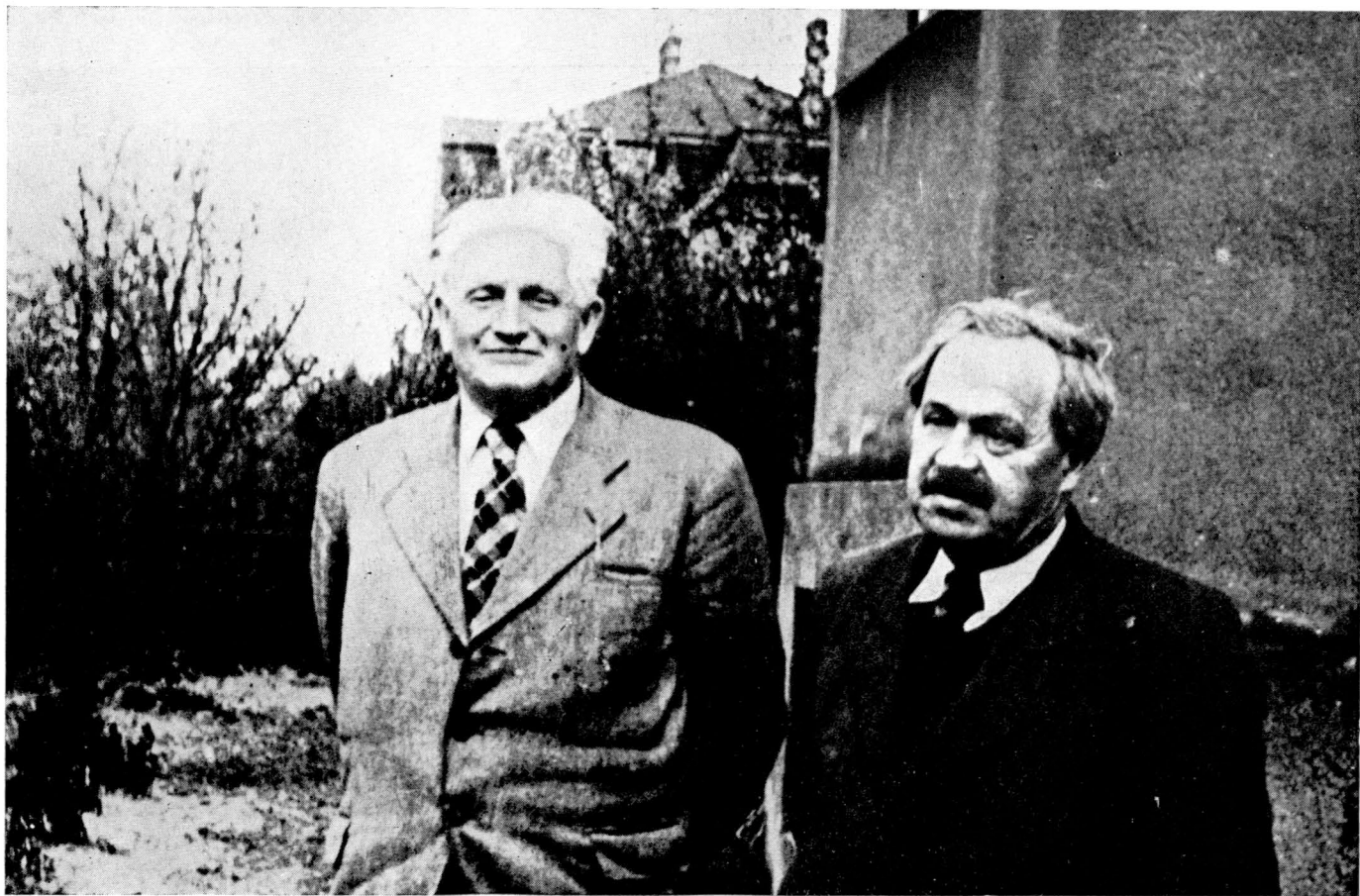
Děkuji Vám za pěkná slova, která
jste napřal o všechlých haluzích - opravdu
mohly vyjít dobře, ale vlastně je lépe,
že vyšly letos: podmínky jsou mnohem
vyhodněji a pak je to vlastně štěstí
k mému vybranému spisu, které začnou
vycházet od Nového roku (T.: Černá země,
II. druhá biologie - Kame. řád, Meze, Dřev.
haluze). Na toho být asi o něco 7 v.
Musím tedy být zdrav (soubor je
do roku 1961), aby se ten podnik
plně uskutečnil. První část - Č. země -
se už pryč šel.

Vojtěch Martínek r. 1957

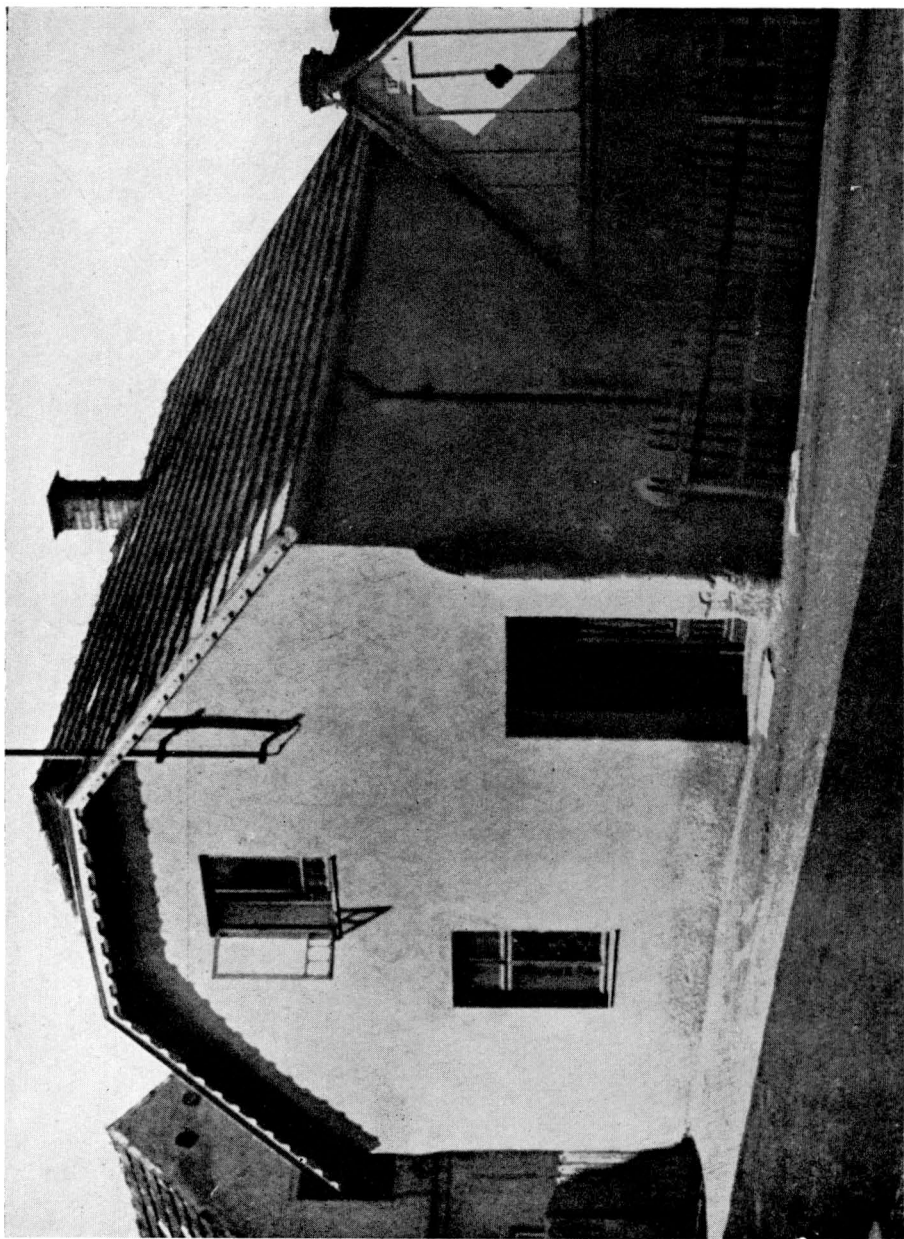
Vojtěch Mártinek čte dětem (1957)

Vojtěch Martínek s ak. malířem Ferdišem Dušou (ve spisovatelově zahradě r. 1957)

Brušperk (celkový pohled) — rodiště V. Martínka

Spisovatelův rodný dům v Brusperku č. 136

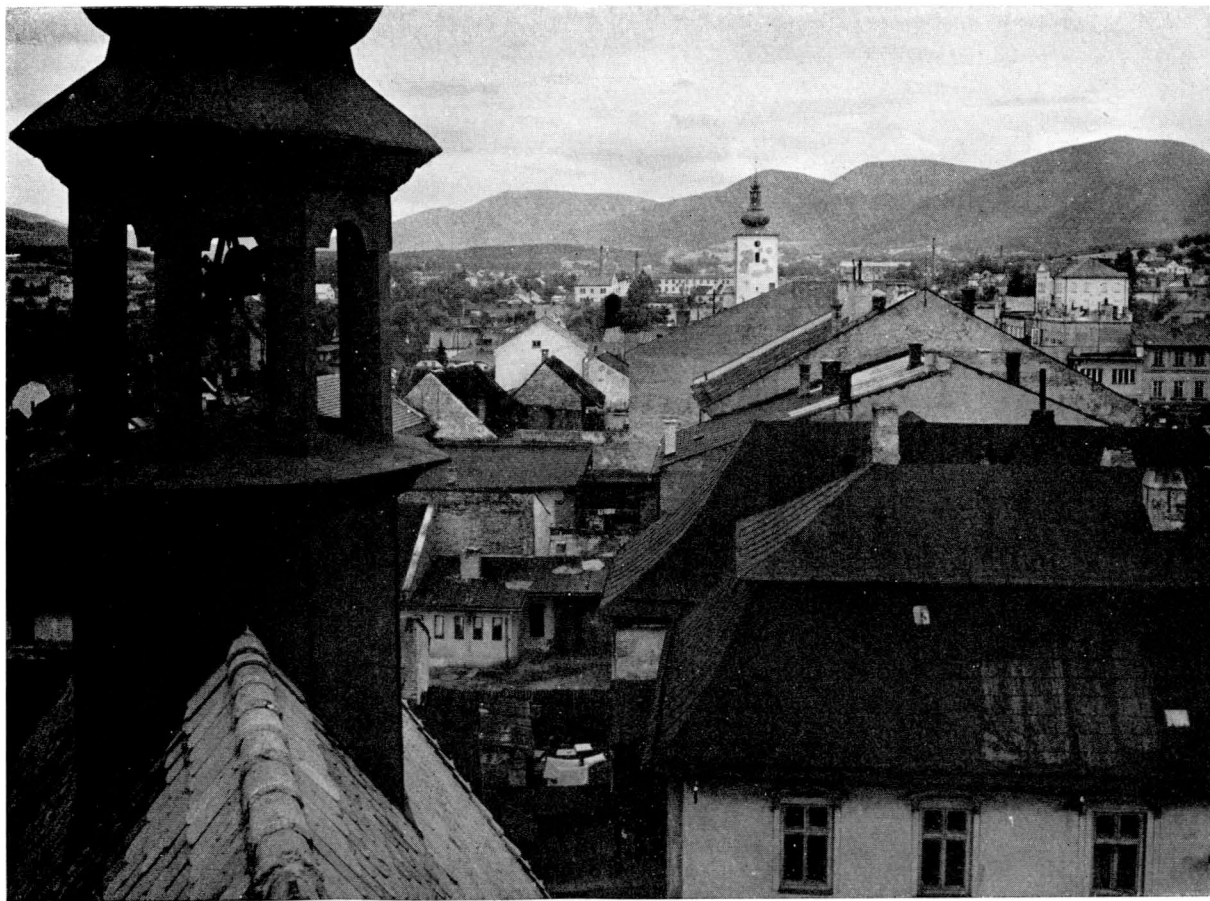
Spisovatelova matka r. 1937 († r. 1940 v 87 letech)

Vojtěch Martínek r. 1905

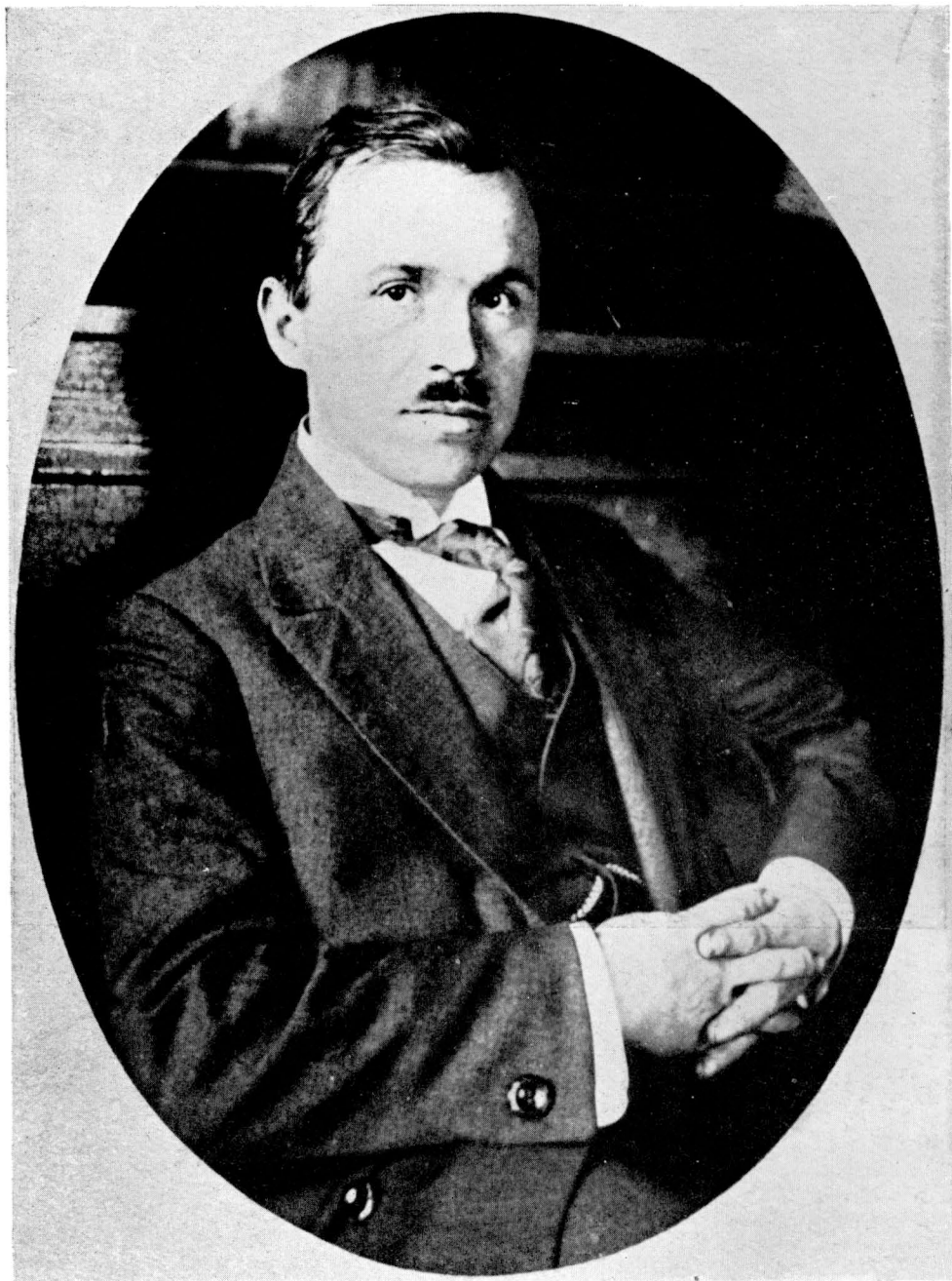
Vojtěch Martínek asi r. 1911

Frenštát pod Radhoštěm z Dolní věže

Stará sušárna u Střelnice ve Frenštátě p. R. (v přízemním domku bydlíval mladý Martínek o prázdninách u švagra Hambálka)

Vojtěch Martínek r. 1927

byly naloženy byly obilím, ať nápravy, aťby
křídla záplava zvala rýj kotibala se. a je-
brinák a puka přišla, když rýj odří pale-
til ke vrátné gruntu.

Domí, dvě krásná riva přitahla, namírala
silná těla a ubíhající rýj zachvil se pro
a huby: to sedláček, namíraly silán, bil do ní
bítem a hlomýl křehotným křesem.

Byl všecek ~~zpočátku~~ v pramínky i pinavého po-
tu v zaprášením obilíci, neholením, drsním,
mukávy nabručené kóvle měl vysoké rýhmedy,
ať se napínaly svaly ženě, chlapčské ruky, jeť
by mohla těmto slonou z kóvle.

A všecko bylo na něm moud, jako by byl z
druha vplešán i samena se šitla, usypla tě-
řim nábravím, rozpletla prar, křídla a
křemtel, byla jako nevěst.

Alle klava jeho, klava, ta byla nejvzdornější
sedla se podstavě na jímání hrku, i kř-
něm jeho tělu rekla, byla skoro čtyřhranná,
měně vydlabaná z jednoho kusu, i býtem č-
len, širokým nosem, druhým čistím.

K tomu patě tě, ať se nalivala napětím žila
na čele a rýj: spěchem občas zachvil pal rýj,
sedl na tu tvář vřaz se nekletěni divokosti.
Foukal vlasy, jeť rozduchavě, ovaky se telo,
a zvržená brada pítě ten rýj poddřovaty.

Kř zajeil na cestu k širokým vrátnám, jeť byla
zarvěna.

Dásem jedra z děvuch, jeť žly za vozem s křabě-
mí: vyškábla, aby odvěkla, ale sedláček se rýj roz-
tilil a vunde zanadřoval na hravate, jen: tem-
nyl kordane odřival:

„A co by tam slopě jak rýj? Vchytě, jeť ni je-
dem? Bítím se přeláhem, t ti křech nabude!“

A vypleklo rozkopřil bítem umaravím, vyjevem
na syrkovi.

Kř vjel na široký dvír a žltě omryj zatus-
tily.

Ktom zandovaba vyplábla dívčice vřotím, rýj-
vým křesem róni slava píníčky, jako se jřivní
kladněm oranžím, ať se polehni omryj odřá-
jě do stoboty, ale jenom nákolikě tóni se zadrž-
talo v rochtáku vřednehu a zachytem bylo jřivní
převáčkami, ať se sedláček za zavracil a drně
přustil.

„Kř ani muk! Do tar žěste - vate křesat! Aťby
se to bez křishe neoběšle!“

Kubena děvucha s vlasy žlutými jako sláma se
trochu parajila, ať před drze odřetla.

„Duska rěditý přiví! Lábný hospodín to neza-
kazuje, žak vřevně polehni rýj!“

Vřichěj se v hospodě jak chesá, vřehněl se dří-
bradu, „ale doma je hospodíně nemocna!“

Děvče za jeho zářby je rekama mrdolo, jako by
nemoc hospodíně byla je měščíkem a měščíkem
dřevdem, a opovrhivě se vřelbilo ale v tom
okamžiku byl rýj vř z stoboty, dvěre se saku-
m rozvěřily a nákolikě rursi odředřely se

I.

Čelůnk nemluvně skládal dvanaštilidelný kochem a vlehl ho výpudně rozložitým
dvorem k starostovi.

Čelůnkovi dopoledne leželo na seliském gruntu, zčernalý sádek sbíral se modré lesklé,
3 knějítko se konička a slava, nachávená jablko v koutě nádvorní uzavřel šuntla.

Starosta, rozložitý a vysoký sedlák, vchýlil oči a silného, převyšlého kulm, chystal
se právě na pole, do kapsy si nacpával obrovský hránek a žvýkal silnými čelidami.

Čelůnk se postavil před ním to něčeho postoj, ale nepromluvil si v tom zprůtlení
sám skubnost obětinu křikem. Mluvil rukou k dítku přilby a hláskl řícním,
světlavým hlasem, zježal nevytápnu pokřikovat a poroučet: „Mus sloužito... musít
„sádkem... vávarka postali pro postulku... ne se přes měsíce donba po dčičních...“

Starosta hochil zbezpný pohled na hochu. Namenalý, zdravý křik, trochu jako sražený
čelka slava, ozbroj, čtyřhraný. Dřezemchavé obavy knoiti by se po čtce, ale pod ním
vřelky jako jízlivé plamínky ~~šest~~ zbojnické, výšlebné oči. Brava vystupovala jako by
byla puvěbnu niderem vysunuta dopřed. Byl rozložitá aš běta, špinavý, opálený v
lněva šotile, propocaa a walea byla ^{pu kochu} přechopaa zakryta rozpláceným kalibrem.

„Čis je?“ zahučel nevěrně starosta. „tcha - no, abycem tě něžnal - oči by tě, galga
ne, prognavily! To je kuba šušánuv, žeť šo se ví! A jak se tu bereš?“

„Byl šem na službě,“ řekl chlapec zamračeně a díval se na opálené ruky.

„Na službě!“ skouřl mu čelůnk do očí. „Ave překud služba! Postali ním na
sloužici, že ho našli v kopce sena! Ať je prvej mal sprosta hubu, povesti ječe naděst!“

„Ať šak!“ zablkl hoch bradou. „Bili mě za nic a pro nic! Nic šem prj něžrobit
ani sen něžrad!“ A oni kned po hlavě a koptali šo mě!“

Jasné upe je R nepřekročím' konhá, jak říkaly se nikdy nemělo
jítu na železdrny a halby, na věže a na konulny.

Kuba swán vyběhl nš po několika kate se své hlidačské
ludky a zachoval se nekřivým pohledem na oblohu. Nebyl
ani tma, jen posáhla se modrá ve sedmém ^{stáří} ~~stáří~~ a nikdy
vyskakovaly hvězdy, a na severním obraji se behala ná-
střížná záblesky.

Glava ho tvářku, bolela a chvěním měl pocit, že chová
po rozvířené přič. Ale to byl jisti klam: když vyšel z ^{ovně}
pocit pod nham, rozstřecne škodny a boliti v hlavě nš
nepřítel po obsahé měsíce - snad na posled tenkrát. Kuba
močil jisti vojenský mrdur.

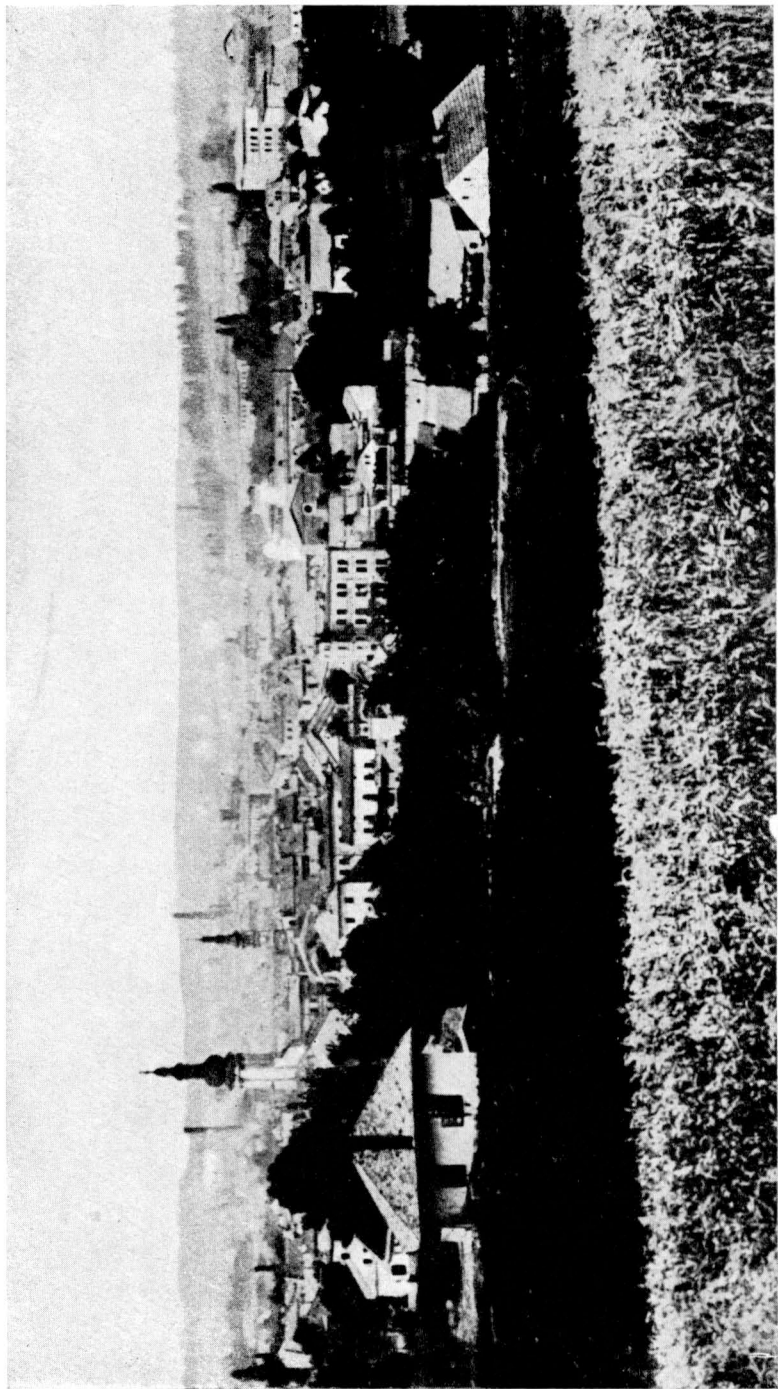
Na oči rozvířené, rozepává obrysy, pozvedá ^{zastřené} ~~poněkud~~ ^{svy}
te stiny v dohledu, šavět - ale což nepřerušuje se přec jaro
ve snu? Slyšel nvyší, že jsou vde, ^{zastřené} ~~zastřené~~ mohou chodit i
mhouřit ve spanku.

Nedokála se ho také jakási nohměšná ruka? Nechová ta
ně a spi? Před hodinou přejech. zavodní vřaček s ohnivým
nádabadem. Kubele po přímoci se vynořila z modravého
šera náhled končola: rozstřeno se podeřtení, naloženo
nesmyslné, že se upravití zapřítí skryvají i y hlidačských ^{švy}
řadch. Ale Kuba odpovídal jactelně, jako zrelně odpovídal
na volání švojovdy, na verkovní hok ^{na dnu}: nikoho ne-
viděl, nikdo se nepřihřil blýko jeho ludky, nic podeřtelho
nepozauoval.

To všecko bylo odponchano jasné a Kubiv hlas se ^{lamel} ~~nechtěl~~
a přec dít, že nestojí pevně. Pohlížel hlavou, aby seřbanil
toho neviděho snu, a přec ^{nechtěl} ~~nechtěl~~
řno nevidětelých končini. ^{Kolem spanku mu bžnělo}

To bylo tím, že nemožl poslat, co viděl a propil více.
Znovu se to začítádo před jeho oči a ve všecko bylo po dví-
ně nečíté. Znovu slyší křik, znovu se vyjevile rozpílebaní
kaplanova tváře, znovu se zblýskel vojáku's bajonet. U
lida i syneček! Ale velké tšrdí: syneček sporojení spl a liz
zůstala nezraněna!

Z toho by mohl šlovit bezpečně v dechnout. Ale jiny vrat
se mu šlovit do mysleček: jak je švatná uše ^{švojovdy} ~~švojovdy~~ a
napřážených pušek! Jak se silna ránu dostala ^{hořčivé} ~~hořčivé~~

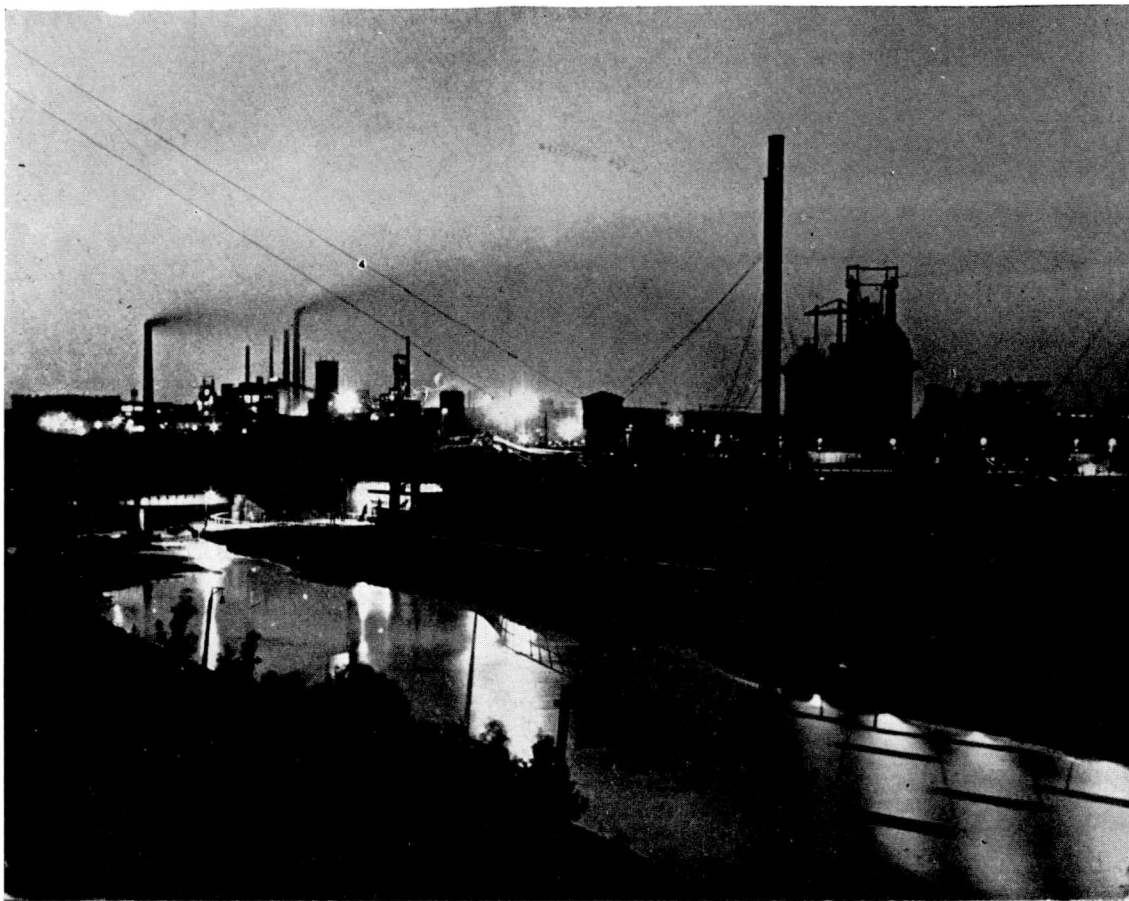
Ostrava. Pohled ze Slezské Ostravy. Okolo r. 1880

Ostrava — hlavní náměstí. Pohled r. 1910

Vítkovické železářny r. 1896

Vítkovické železárny v noci

Vlívání strusky